У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. No. 209. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1970 Ч. 209. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 13 листопада 1970

В АМЕРИЦІ

БАТЬКИ 9-ТИЛІТНЬОГО ЕНДРЮ ГЕХТА, який випадково загинув у Еллоустон парку, розпочали кампанію проти Крайової Обслуги Парків і дирекції Еллоустон парку. Хлопчик занадто близько підійшов до одного з гейзерів у тому парку, поривом вітру на нього линуло гарячої води з гейзера і осліплена дитина впала в кип'ячий кратер. Це сталось минулого літа. Батьки хлопчика оскаржують управління парків, що воно не дбає про достатню охорону відвідувачів, не огороджує небезпечних місць у парках.

ПРОВІНЦІЙНИЙ УРЯД КВЕБЕКУ ПРОПОНУЄ надати поліції в тій області Канади більше прав для поборювання політичного терроризму. Провінційний міністер юстиції запропонував, щоб усім шести мільйонам жителів області видати обов'язкові особисті картки, з їхньою фотознимкою й відбитками пальців. З такими картками було б легше поліції розпізнавати розшукуваних злочинців з „Фронту за визволення Квебеку". Однак, серед населення Квебеку така пропозиція не має популярности, а газета „Монтреал Стар" назвала таку думку „ідеєю непевної вартости".

ЗААРЕШТОВАНА Й ОБВИНУВАЧЕНА У ЗМОВІ 26-літня комуністка, колишній викладач філософії в Каліфорнійському університеті Анджела Дейвіс все ще перебуває в Ню Йорку в в'язниці. Стейтові власті з Каліфорнії вимагають, щоб її було передано до Каліфорнії для суду. На слідстві виявилось, що А. Дейвіс не брала безпосередньої участи у вбивстві, але була співучасною змови в тому убивстві.

ПОЛІЦІЯ ЗААРЕШТУВАЛА ДВОХ МОЛОДИКІВ І ДІВЧИНУ на Фар Ракавей, Н. Й., відібравши в їхньому апартаменті наркотиків на 250 000 долярів. Поліція конфіскувала також напівавтоматичну рушницю. Заарештовано: Говарда Лотвіча, Майкела Голбстейна і 20-літню Маурін Коннес, всі вони ніде не затруднені.

БАГАТО УНІВЕРСИТЕТІВ І КОЛЕДЖІВ уже розпочали здійснювати на практиці дві рекомендації Президентської Комісії Дослідження неспокоїв на кемпусах і в цілій американській системі вищої школи. За цими рекомендаціями великі університети будуть децентралізовані, а студенти матимуть змогу давати оцінки праці й активности своїх професорів.

ПОЛІЦІЯ РОЗШУКУЄ ЩЕ ДВОХ МОЛОДИХ ЗЛОЧИНЦІВ, обвинувачених у безглуздому вбивстві 13-літнього хлопця в Рівергеді на Лонг Айленді. Двох уже заарештовано: 20-літнього шофера Греба і 19-літню Патріцію Берґланд. Поліція припускає, що в це безпричинне вбивство заради вбивства замішані ще двоє, а може й більше осіб. Тіло замордованого хлопця знайшли в лісі. Поліція вважає, що акт убивства вчинив ще один підсудний, якого заарештовано в п'ятницю, і якого обвинувачено ще в іншому злочині.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ФУНДАЦІЇ ФОРДА ЗАЯВИВ у Шотляндії, що про атомову оборону не можна дебатувати, бо її система надто складна, а її успіх залежить власне від строгого засекречення, центральної контролі і рішення. Президент тієї Фундації МекДжордж Банді промовляв на міжнародній конференції про вплив централізації влади в майбутньому, яка відбувається в м. Евісмор в Шотляндії. МекДжордж Банді був дорадником у справах міжнародної безпеки президентів Джана Ф. Кеннеді і Линдона Б. Джансона.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД РІШИВ дати допомогу у висоті сто мільйонів дол. летунсько - автомобільній фірмі Ролс Ройс, якій загрозило банкрутство. Фінансові труднощі тієї світової марки фірми та рішення брітійського уряду рятувати її такою поважною допомогою стали сенсацією у брітійській палаті громад, в якій речник уряду склав відповідну заяву.

ВАЛЬТЕР ШЕЕЛ ВЕРНУВСЯ до Варшави для завершення переговорів з польським урядом про договір між Західньою Німеччиною та Польщею, який нормалізував би їхні взаємини. Названий західньо - німецький міністер закордонних справ звітував був своєму урядові в Бонні про хід тих переговорів, — польський міністер закордонних справ Стефан Єндриховський заповів підписання того договору на найближчий час. Для тієї цілі прибуде з кінцем цього або початком наступного місяця до Варшави канцлер Західньої Німеччини Віллі Брандт.

АНГЛІЙСЬКИЙ ФАХІВЕЦЬ ПРОФ. В. Д. БОРРІ ЕРЕСТЕРҐАЄ у своїй книжці „Ріст і контроля населення світу", що коли впродовж найближчих 50 років не буде задовільно розв'язана проблема зросту населення, то прийде катастрофа. Названий професор вирахував, що впродовж найближчих 50 років народиться більше людей, ніж їх було за всю історію людства.

АМБАСАДОР ЗСА В ІНДІЇ КЕННЕТ КІТІНҐ ВИСТУПИВ на форумі Академії мистецтва в Калькуті з обороною політики през. Ніксона супроти В'єтнаму. Кітінг, колишній сенатор із стейту Ню Йорку, заявив, що президент Ніксон ставить тільки одну умову для закінчення війни у В'єтнамі: щоб хоробрий нарід Південного В'єтнаму дістав змогу вирішити голосуванням, чи він бажає собі бути вільним, чи ні. Заява Кітінга посередньо була відповіддю на становище індійського прем'єра Індіри Ганді, яка солідаризується з комуністами, що ЗСА повинні беззастережно відкликати всі свої збройні сили з В'єтнаму.

КОНСЕРВАТИВНИЙ УРЯД БРИТАНІЇ ЗАПОВІВ, що буде старатися поладнати затяжний спір із Родезією. Але прем'єр біло - расистського режиму в Родезії Ієн Смит заявив, що погляди на порозуміння з Британією мінімальні, бо Родезія не вирічеться своїх принципів: тими принципами є панування 225.000 білих над 4.700.000 чорних з суворою расовою сеґрегацією в усіх ділянках життя. Білий расистський уряд Родезії самовільно відірвав її від Брітійського Коммонвелту і проголосив незалежність.

АМБАСАДА ЗСА В ІЗРАЇЛІ БУЦІМ-ТО ОТРИМАЛА була в 1969 р. листа з головної квартири Центральної Розвідчої Агенції у Вашингтоні, в якому суґерувалось звербувати на службу тієї агенції генерала Моше Даяна, тоді приватного громадянина, тепер військового міністра Ізраїлю. Того листа оприлюднив один жидівський комуністичний журнал в Ізраїлі. Моше Даян заявив, що йому про цю справу не було нічого відомо.

ДЕ ГОЛЛЯ ПОХОВАНО СКРОМНО НА СЕЛІ, КОРОЛІ І ПРЕЗИДЕНТИ БАГАТЬОХ КРАЇН СВІТУ ВІДДАЛИ ЙОМУ ПОШАНУ В ПАРИЖІ

Кордон поліції зупиняє тисячі французів, які зібралися поблизу резиденції померлого колишнього президента Франції ген. Шарля де Голля в Коломб-лес-Дез-Еґліз біля Парижу, щоб віддати останню пошану Покійному.

Париж. — У четвер, 12-го листопада, Франція і з нею найвищі репрезентанти багатьох країн світу прощали в останню дорогу визвольника і президента Франції, одного з найбільших державних мужів світу нашої доби, ген. Шарля де Голля. Сам похорон відбувся скромно, згідно з бажанням покійного Генерала, в малій місцевині біля Парижу. Не було жадних промов ані церемоній, тільки церковні відправи, під час яких співав місцевий хор, а похорон відбувся тільки з участю родини та мешканців тієї місцевости, без президента, без міністрів, без законодавців та інших представників влади, — як це висловив у своїй останній волі ген. де Голль. Поховано його на малому сільському цвинтарі біля померлої раніше його дочки Анни. Тільки після похорону десятки тисяч народу з усіх усюдів Франції прихали до тієї місцевости та продефілювали біля свіжої могили свого визвольника.

Натомість у Парижі вже вранці того дня зібралися в катедрі Нотр Дам не тільки члени французького уряду з президентом Жоржом Помпіду на чолі, але й монархи та президенти і прем'єри понад вісімдесяти країн світу, щоб участю в Богослуженні вшанувати пам'ять та віддати останню почесть ген. де Голлеві, якого у посмертних згадках ставиться поруч Наполеона, як найбільшого мужа в історії Франції. У великій готицькій катедрі Нотр Дам монархи і президенти багатьох країн світу зайняли місця по черзі їхнього приходу до влади. Найперше місце мав найстарший з них монарх, 78-літній імператор Етіопії Гайле Селясіє. Президент Ніксон сидів між великим князем Люксембургу Жеаном та президентом Пальці Маріяном Спихальським. Інші члени американської делегації: державний секретар Роджерс, президентський дорадник Кіссінджер та амбасадор Артур Ватсон були в дальших рядах. Совєтський Союз репрезентували президент Ніколай Подгорний, маршал Василь Чуйков та інші. Були представники комуністичного Китаю, обидвох Німеччин та більшости інших країн світу. Велика катедра була удекорована тільки французьким національним прапором і одним букетом квітів. О год. 11-ій перед полуднем, як до катедри ввійшов президент Помпіду з дружиною, архиєпископ Парижу кардинал Франсуа Марті відправив заупокійну Службу Божу, яку передавано голосниками до понад 70,000 народу, що зібрався біля катедри. Співав катедральний хор. Після відправ голови урядів поодиноких країн відвідали президента Помпіду в Елізейському палаці, щоб скласти на його руки вислови співчуття після великої втрати. Одним з перших відвідувачів був президент Р. Ніксон. Пізніше вечором в тому ж палаці відбулося прийняття для голів держав і під час цього прийняття президент Ніксон вперше зустрівся та перекинувся кількома словами з президентом Совєтського Союзу Подгорним, як і з багатьма іншими головами країн.

Арґентина спаралізована генеральним страйком робітничих спілок

Буенос Айрес. — З полегшенням тиску мілітарного режиму в Арґентині почався рух за здобуття більших демократичних прав, в який включилося також арґентинське робітництво, проголошуючи в четвер 12 листопада ц. р. генеральний 36-годинний страйк. Під час тривання цього страйку перестали працювати від полудня 12 листопада всі індустрійні й торговельні підприємства, ресторації й театри. Припинився також майже увесь комунікаційний рух, включно із підземними залізницями й автобусами. Вперше по багатьох роках припинено залізничий рух в цілій країні. В Буенос Айрес страйк проходив спокійно, але в деяких провінційних містах відбулися сутички між страйкуючими і поліцією. Нагоду страйку, започаткованого під кінець тижня, більшість населення використала для проведення 4-денних або і 5-денних вакацій. Проголошений в четвер генеральний страйк є третьою і найбільш загрозливою із проведених останніми тижнями акцій, організованих арґентинською Генеральною Конфедерацією Праці. Під тиском робітництва і політичних партій, які вимагають все більшої демократизації державного і громадського життя й відновлення виборів, теперішній військовий режим уже в деякій мірі переорганізувався і пішов на різні концесії для робітництва й партій. Страйк проголошено за дозволом уряду, але ж із заповідженням репресій у відношенні до провідників робітництва.

Інж. Є. Бачинський переобраний на голову ОБУЛІД

Ню Йорк. — Дня 7-го листопада ц. р. тут в Українському Народному Домі відбулися річні загальні збори Т-ва Укр. Лісників „ОБУЛІД"-у при численній участі членів навіть з віддалених місцевостей. Наукову доповідь з лісової ділянки виголосив проф. П. Нікішин з Бостону. Про актуальні справи лісівництва говорили д-р інж. М. Чаповський та інж. А. Гудзовський. Предсідником зборів був інж. Я. Зубаль секретарем інж. Д. Геча. Переобрано в цілості Управи з попереднього року в складі: інж. Є. Бачинський — лісмайстер, інж. Є. Дорош — секретар, лісн. П. Ушак — скарбник, інж. Д. Геча й інж. Ю. Козак — члени Управи. Контрольна комісія: інж. Р. Яримович, інж. А. Гудзовський та лісн. Л. Пришляк. Редактор „Вістника" — інж. І. Вінтоняк. Розвагова частина зборів, при співучасті родин лісників, відбулася спільною вечерею і товариською гутіркою.

Папа Павло VI конферував із міністром закордонних справ СССР А. Громиком

Рим. — Голова Католицької Церкви Папа Павло VI прийняв у четвер 12 листопада ц.р. по полудні совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика на надзвичайно довгій авдієнції, яка тривала 80 минут, докладно стільки ж, скільки тривала розмова Папи Павла VI з президентом ЗСА Ричардом Ніксоном під час його відвідин у Ватикані 28 вересня ц.р. Громико прибув до Ватикану разом із своїми прибічниками після трьох днів конференцій із членами італійського уряду. Після зустрічі Папи Павла VI з Громиком представник Ватикану проф. Федеріко Алессандріні подав до відома, що розмова стосувалася міжнародних проблем, зокрема заборони нуклеарної зброї, совєтської пропозиції відбуття конференції для справ европейської безпеки, близькосхідного конфлікту, як також В'єтнамської війни. Проф. Аллесандріні сповістив, що під час розмови Папа Павло VI заторкнув питання релігійного життя в Совєтському Союзі. З інших джерел інформують, що Папа мав вимагати від Громика дозволу совєтського уряду для єпископів і священиків литовської й інших совєтських католицьких спільнот утримувати зв'язки із Апостольською Столицею. Відвідини Громика в Папи були вже другими з черги. Перші відвідини його у Ватикані відбулися у квітні 1966 року. Вночі в четвер 12 листопада в Римі відбулися демонстрації правих кіл проти відвідин Громика в Італії. В демонстрації взяло участь кількасот осіб. В сударах з поліцією було дванадцять осіб поранених.

ЗСА злагіднюють своє становище до членства червоного Китаю в ОН

Об'єднані Нації, Н.Й. — З'єднані Стейти Америки, які досі займали рішуче і безкомпромісове становище проти членства комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях, цим разом дещо злагіднили своє становище в цій справі постільки, що під час дебат у цій справі в четвер, 12-го листопада, американський представник головно обороняв членство Національного Китаю. Справа в тому, що на порядку Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй є в цій справі подвійна резолюція, яка пропонує прийняти в члени О.Н. червоний Китай, замість національного Китаю. Загально передбачається, що цим разом ця резолюція може здобути кілька додаткових голосів, але вона справи не перешить, бо ЗСА, як і попередньо, внесли резолюцію, яка вимагає більшости двох третіх голосів для схвалення такої зміни. В кожному разі, заступник постійного представника ЗСА в Об'єднаних Націях, Кристофер Г. Філіпс, під час свого виступу не сказав нічого про американську опозицію проти членства червоного Китаю в О.Н., а тільки обороняв членство національного Китаю в цій світовій організації. Що більше, Філіпс у своєму виступі заявив, що „З'єднані Стейти Америки так само, як хтонебудь інший в цій залі, зацікавлені в тому, щоб Китайська Народна Республіка грала конструктивну ролю в сім'ї народів світу".

Чіле відновляє формальні дипломатичні взаємини з Кубою

Сантіяго. — Президент Чіле Сальвадор Алленде Госсенс подав до відома, після десяти днів свого урядування на президентському пості, що Чіле відновило повні дипломатичні взаємини з комуністичною Кубою. Проголошуючи з цієї нагоди д-р Алленде, марксист з переконання, заявив, що таким чином „буде виправлена несправедливість у ставленні до братньої республіки", створена внесеною Організацією Американських Держав тому шість років резолюцією, яка мала на меті ізолювати Кубу з її комуністичним режимом від решти американських країн. Із відновленням дипломатичних зв'язків із кастрівською Кубою Чіле стає першою країною, яка виламується із вимог згаданої резолюції. Акт чілійського уряду визначає також кінець тіснішого пов'язання політики держав Латинської Америки із політикою З'єднаних Стейтів Америки. Проголошуючи відновлення дипломатичних зв'язків із Кубою, д-р Алленде, колишній соціялістичний сенатор, зробив це без звичайних у цього роду енунціяціях комуністичних фраз. Він ствердив, що резолюція Організації Американських Держав в 1964 році розвела Кубу було до політики ізоляції, що була дипломатично необґрунтованою й порушувала принципи Хартії Об'єднаних Націй. Водночас д-р Алленде заявив, що відновлення взаємин з Кубою не вплине на встановлені трактатами зобов'язання Чілійської Республіки у відношенні до інших держав.

Письменника Андрея Амальрика засудили на три роки

З Москви повідомляють, що письменника Андрея Амальрика, автора книжки про недалекий розпад Совєтського Союзу, визнано на суді винним і засуджено на три роки таборів важкої праці. Письменника обвинувачено в поширюванні „наклепів на СССР". Суд над Амальриком, який звичайно живе у Москві, відбувся у м. Свердловську на Уралі, і тривав два дні, про що повідомили телефоном із Свердловська в Москву і про що довідались також західні кореспонденти. Письменника заарештувала міліція ще в травні цього року під Москвою, але суд відбувся в Свердловську на тій підставі, що в тому місті органи совєтської розвідки знайшли копію книжки Андрея Амальрика під наг. „Чи перетриває СССР до 1984 року?" Автор заповідає в тій книжці, що внаслідок внутрішніх протиріч, в тому й у національному питанні, та у висліді війни з червоним Китаєм — СССР розлетиться на окремі держави. Амальрик написав також інший твір, під наг. „Небажана подорож до Сибіру", про свої переживання в 1966-67 роках, як засланця в Сибір. Обидві його книги вийшли тільки на Заході. На суді прокурор мав був запропонувати засудити 32-річного письменника на три роки звичайних таборів, але трибунал із трьох суддів наполягав на засуді Амальрика до табору важкої праці на три роки, що й було виконано: письменника засудили на трирічну каторгу, за судовим кодексом Російської СФСР. Повідомляють, що Амальрик промовляв на суді впродовж однієї години в своїй обороні. На тому ж процесі засуджено й студента Свердловського університету, на прізвище Лев Убожко, на три роки таборів, але звичайного, не каторжного режиму.

Світової слави совєтський музика Ростропович став у обороні Солженіцина

З Москви повідомляють, що світової слави віртуоз-челіст Мстислав Ростропович став у обороні критикованого письменника Олександра Солженіцина. 43-річний музика-віртуоз написав листа в обороні О. Солженіцина, якому присуджено Нобелівську премію, але совєтський режим виступив проти такої нагороди. М. Ростропович розіслав свого, повного гніву й обурення, листа до чотирьох головних совєтських газет, повідомляють з добре поінформованих джерел із Москви. Він дав свій підпис в кінці листа, в якому обвинувачує совєтську цензуру й попередже керівні чинники, щоб вони не поверталися до практики з часів Сталіна — „до ліквідації талановитих людей", якщо їхня праця не співпадає з офіційними поглядами. Челіст-віртуоз М. Ростропович мав раніше необмежені можливості виїзду й концертування поза Совєтським Союзом, але тепер він може це право втратити. Після листа в обороні Солженіцина, розісланого до „Правди", „Ізвєстій", „Літературной Газети" і „Совєтской Культури", М. Ростропович може позбутись права концертувати навіть у самому СССР.

Д-р Б. Казимира викладає в Саскачеванському університеті

Ріджайна (П. В.) Саскачеванський університет, осередок у Ріджайні, запросив цього академічного року д-ра Богдана Казимиру читати лекції з „Історії етнічних поселень в Західній Канаді". Його курс, що звертає увагу на еміграцію з Центральної і Східної Европи, з окремим узгляднениям української групи, є призначений для студентів третього року. Д-р Казимира вводить слухачів у соціяльні й історичні досліди зразків поселення та культурно - етнічних пристосувань до канадійських умовин. На цей курс записалося попереднього семестру понад 20 осіб. Вони у формі семінарійних дискусій розробляли історію поселень різних етнічних груп, вказуючи на діючі процеси інтеграції, акультуризації та асиміляції. Цей курс став тривкою частиною програми історичного факультету і д-р Казимира його продовжує в осінньому семестрі. Крім наукового - дослідної праці, д-р Казимира завідує теж відділом періодичних і серійних видань в місцевій університетській бібліотеці.

Д-р Б. Казимира відомий (Закінчення на стор. 4-ій)

Курінь пластових сеніорів перевидав поему К. Рилеєва „Войнаровський"

Клівленд, Огайо. — Сьогомий Курінь Українського Пластового Сеніорату, ім. Андрія Войнаровського, що його очолює пл. сен. д-р Микола Грушкевич, як курінний, перевидав історичну поему відомого російського поета і діяча-декабриста Кіндрата Рилєєва п.н. „Войнаровський" про свого патрона Андрія Войнаровського — поміч'ника й дипломата гетьмана Івана Мазепи, згодом політичного емігранта і діяча, що був схоплений московськими агентами у Гамбурзі, вивезений в Росію і засланий у Якутію, де він і помер. Переклав поему відомий український поет, маляр і мистецтвознавець Святослав Гординський і теперішнє, друге вже, справлене видання вийшло із передмовою президента УВАН у ЗСА проф. Олександра Оглоблина. Перше видання цієї поеми в перекладі С. Гординського було здійснене у Львові 1939 року. Перевидання поему „Войнаровський" в гарному мистецькому оформленні з ілюстраціями до тексту Петра Андрусева, гербом Войнаровського роботи Роберта Лісовського і в обгортці з портретом Войнаровського роботи Мирона Левицького. Мовну редакцію перевів Іван В. Манастирський. Присвячено видання поеми Українському Пластові на чужині у 25-річчя його відбудови. Завершується це видання післямовою пл. сен. д-ра М. Грушкевича.

ПАНАХИДА ЗА СВ. П. ДЕНИСА ПРИТУЛЯКА В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сиṫі. — Місцевий Відділ Організації Оборони Чотирьох Свобід України повідомляє, що в найближчу неділю, 15-го листопада, тут в церкві св. Петра і Павла о год. 10-ій перед полуднем буде відправлена Панахида за спокій душі померлого св. п. Дениса Притуляка, довголітнього активного члена цього Відділу ООЧСУ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Рушійна сила де Ґолля

Про померлого 9 ц. м. на 80-му році життя колишнього французького президента Франції Шарля де Ґолля будуть писати книжки, і тому зрозуміло, що всі часописи світу повні тепер статтей, споминів і нарисів про нього. При всій контроверсійності його діл і слів — усі, мабуть, коментатори погоджуються, що рушійною силою його активізму був націоналізм.

Це правда, що ніхто не має монополю на патріотизм, і дуже трудно переводити лінію, хто добрий, а хто поганий патріот. Але таку лінію легко перевести, коли йдеться про державних мужів, які своїми чинами, своїми постановами скріплюють або послаблюють силу своєї батьківщини. Де Ґолль був принципіялістом, коли йшлося про честь Франції, її суверенність і її велич. Тому він тільки замінив кару смерти на досмертну в'язницю героєві першої світової війни маршалові Петенові, який у другій світовій війні став політичним опортуністом і погодився очолити французький уряд під протекцією окупантської Німеччини. Французький націоналізм казав де Ґоллеві зажадати від Америки ліквідації її летунсько - морських баз у Франції, бо вбачав у них поменшення французької суверенности. Він був за двосторонні союзи на базі рівного з рівним, але проти інтеґрованих збройних сил Атлантійського Союзу (НАТО), що їх головним командувачем є американський генерал. Реалізм де Ґолля проявився у відкликанні Франції з конференції роззброєння у Женеві, бо — мовляв — це лиш витрата часу.

Очевидно, у приписаному де Ґоллеві „антиамериканізмі" було й чимало його перечулення. Але ця гордість поруч із свідомістю загрози від Москви продиктувала йому конечність будувати власну атомову зброю, щоб разом з Америкою належати до „атомового клюбу" держав. Але його націоналізм не був тотожний з ізоляціонізмом: в особі німецького канцлера Конрада Аденауера він знайшов мудрого державного мужа, з яким закінчив сторіччями розпалювану французько - німецьку ворожість і ненависть. Він заявився за паневропеїзм і проголосив гасло „Европа від Атлантику по Урал". Інша річ, чи реальною була його концепція, що, включивши Совєтський Союз в концерт европейських держав, можна притупити вістря совєтського імперіялізму.

Шарль де Ґолль безумовно мав дар, даний нечисленним державним мужам — дивитися в далеку майбутність і плянувати на далеку мету.

Прикладні громадяни

У наших обставинах є три головні прикмети, кожна з яких найкраще характеризує та приносить честь родині: добре виховання дітей, праця для громади та жертвенність на народні цілі. І якщо кожна з цих прикмет заслуговує на признання, то родини, які відзначаються ними всіми, є таки справді і в кожному відношенні прикладними.

Саме з такими прикладними громадянами читачі могли познайомитись з оповістки в „Свободі" два дні тому. Маємо на думці Катрю і Степана Шипилявих, які — як сказано в повідомленні — „з вдячности Всевишньому за поворот із заслання, за пережиття днів поневіряння, безвиглядности і небезпек, за збереження цілости родини, за переїзд в Америку, за наших добрих дітей, що працювали, нас утримували, вчились і набули вищу освіту, за працю і право на пенсію та за всі Його щедрі ласки" ці громадяни з нагоди 50-річчя свого подружнього життя пожертвували три тисячі долярів на церковні та народні цілі.

Ця княжа пожертва на народні цілі є тільки черговим кільцем у довгому ланцюгу таки справді невтомної праці і жертвенности для громади. Вистачило б переглянути друковані дописи з життя нашої громади в Боффало, безконечні списки жертводавців на народні цілі чи кореспонденцію в наших установах, від Українського Конгресового Комітету починаючи. Ім'я Шипилявий стало символом власне такої відданої праці для громади і прикладної жертвенности, яка тим більша і тим зворушливіша, що походить від трудівників, яким напевно від прибутків не переливалося.

Свого часу Верховний Архиєпископ Йосиф Сліпий, промовляючи в Римі до українців, що зібралися з нагоди піднесення його до гідности кардинала, висловив істину, що він буде таким Митрополитом, якими будуть його вірні. Це стосується і до громади: вона така, як її члени. Чим більше матимемо між нами Шипилявих, тим більша не своєю кількістю, а своєю вартістю та своїми ділами буде наша громада. Вже сьогодні побіч Шипилявих можна назвати чимало інших імен. Ми певні, що їх кількість буде збільшуватися з кожним днем, тижнем і роком. Також і в цьому буде велика заслуга Катрі і Степана Шипилявих, які дають добрий приклад.

Мих. Кифюнний

БРЕЖНЄВ ЗНОВУ „УКРАЇНЦЕМ"

Куритиба. — Вже відшуміли ріки слів, замовкли оркестри, стихли сальви гармат у зв'язку з перебуванням президента Франції, Жоржа Помпіду, в Совєтському Союзі, але ця тема продовжує виповнювати сторінки европейських та позаевропейських часописів. Подорож французького президента журналісти аналізують, всебічно насвітлюють і укладають з того прогнози на майбутнє.

Перед нами кілька нових чисел паризького „Ель Експрес" та бразилійського „О Естадо де Сан Павло". Цікаво відзначити, що вміщені в них на цю тему статті дуже між собою подібні. А деякі з них навіть належать одному й тому ж авторові — Маркові Ульманові „Москва, розмови з Помпіду".

У згаданих статтях насамперед вказується на те, що збоку Москви головну ролю в розмовах з Помпіду відігравав генеральний секретар ЦК КПСС, Леонід Брежнєв, а його колеґи з „тройки", голова Ради Міністрів Олексій Косиґін та голова Президії Верховного Совєту Микола Подгорний, лише документально оформлювали домовлености Брежнєва з Помпіду.

Генеральний секретар свого власноручного підпису під жадним франко - совєтським документом не поставив. Та, не зважаючи на це, франко - совєтські переговори показали, що коли „тройка" є „першою серед перших", членів Політбюра ЦК КПСС, то в самій „тройці" не всі однакові: першість належить таки Брежнєву. Отже, французькі делеґати та їх супровід із журналістів зрозуміли, що наказодавчу ролю в СССР відіграє комуністична партія, а різні державні чинники є лише виконавцями її волі. Це для нас, українців, не є ніякою новиною, але для політиків та інтелектуалів західнього світу виходить ніби відкрито нову Америку.

Понад багатьма, власне всіма домовленостями в економічній ділянці журналісти ставлять політичні справи. Пригадуючи думки генерала де Ґолля, „протягнути" Европу від Ля Маншу до Уралу, сьогодні дотична проблема практично реалізується... тільки навпаки: Европа „протягається" від Москви до Ля Маншу. Таке „навпаки" докорінно змінює справу — не Захід впливатиме на Схід, а Схід на Захід. Журналісти зазначають, що в Москві Помпіду опинився в обіймах ведмедя, і кості президента не витримали, він піддався. Кому? Наведемо витяги з двох статтей:

„Сидячи насупроти (Помпіду) Брежнєв забрав слово. Протягом сорока хвилин цей кремезний українець енерґійно чорною й білою фарбами малював картину Европи після закінчення війни. Почав з Потсдамської угоди 1945-го року, яка скріпила поділ Німеччини. „Сьогодні, — сказав він, — ми продовжуємо бути вірними цій угоді... В Европі нема загрози нової війни, хібащо Західня Німеччина..." (Марк Ульман „Москва, розмови з Помпіду").

Велике місце в переговорах займала німецька проблема. Брежнєв не виявляв особливого захоплення Західньою Німеччиною, зокрема її прем'єром Віллі Брандтом, зазначаючи, що Совєтський Союз угодами з Бонном, підписаними 12-го серпня, домігся лише скріплення статус кво.

Помпіду в переговорах явно домагався збільшення впливів СССР і Франції у дальшій долі Німеччини, аж до постійної консультації у німецьких справах. На це від Брежнєва дістав мінімальну відповідь. Очевидно, роблять висновки журналісти, совєтський уряд змагатиме до посилення своєї власної ролі в справах Західньої Німеччини, використовуючи для цього свого сателіта Східню Німеччину і по можливості уникаючи інших партнерів.

Та, зачепившись за „консультацію", Брежнєву вдалося значно поширити її компетенції. Обидві сторони домовились, що вони будуть постійно консультуватися з приводу важливіших міжнародних питань політичного та культурного характеру, а два рази на рік такі консультації офіційно провадитимуться на спільних нарадах, скликуваних на рівні міністрів закордонних справ. Тим часом під консультації взято справи В'єтнаму та Близького Сходу. Журналісти підкреслюють, що завдяки таким консультаціям СССР і Франція зможуть приходити в Організацію Об'єднаних Націй з уже узгідненими проєктами постанов. Це стосується і Ради Безпеки ОН, де СССР і Франція є постійними членами.

Таким чином для СССР значно збільшується поле впливів в ОН, а зменшується для ЗСА, зокрема в Раді Безпеки, де постійно представлені ЗСА, СССР, Франція та національний Китай - Формоза. Якщо ж Формоза відійде, а на її місце стане комуністичний Китай, то в Раді Безпеки діятимуть два крила: СССР, Франція, комуністичний Китай і друге — ЗСА та Англія.

Автори згаданих статтей, песимістично оцінюючи і совєтсько - французьку домовленість щодо „кооперації" в економічній ділянці, пишуть про „европейські фантазії відносно можливостей вкладання капіталів в економіку СССР. На жаль, усі доцьогочасні капіталовклади не принесли ніяких корисних наслідків для жадної европейської країни".

А тепер вернемося ще до „українськости" Л е о ніда Брежнєва. Чому її підкреслюється — зрозуміти тяжко. Потрактувати це як випадок без значення — не доводиться. Подібне мало місце під час совєтської інвазії в Чехо - Словаччині. Тоді Брежнєва названо навіть „провідником українських імперіялістів". В обох випадках „українськість" Брежнєва подається у неґативному насвітленні: мовляв, тому, що „українець" перебуває на головному становищі в Москві, совєтський уряд є аґресивним, жорстоким, загарбницьким, ворожим навіть до своїх власних громадян російської національної п р и н алежности (так, у західній пресі писалося, що молодий офіцер з Ленінґраду стріляв у Брежнєва біля Кремлю, „чтобы спасти Россию").

На „українськість Брежнєва, крім його народження в українському місті Кам'янському (Дніпродзержинське), складаються такі „фактори": його чорне, отже не руде, волосся, густі брови, що майже зрослися, „клясичні" карі очі і квадратове підборіддя, хоч остання прикмета, здається, є більше характерною для не українських, а німецьких та англійських облич; це підкреслюється його вперта, непоступлива вдача („упрямий хохол"). Оце і все. В тій писанині зовсім не береться до уваги, скільки скоїв і коїть Брежнєв з підпорядкованими йому організаціями лиха для України і українців!

Брежнєв — не вийняток. Раніше ще більше розписувалися про „українськість" його попередника Нікіти Хрущова, аж поки той сам особисто не спростував ті вигадки, зазначивши свою приналежність до властивої Росії - Московщини та до російської національности. Брежнєв чомусь цього не спростовує, хоч, безперечно, добре знає, що про нього пишуть на Заході.

Ми вбачаємо в такій писанині намір російських та проросійських кіл на Заході перекинути, бодай частково, відповідальність за дії червоної Москви з росіян на українців, тобто, за російським прислів'ям, з хворої голови на здорову. Дедалі бо більше шириться і скріплюється у вільному світі та в країнах совєтських сателітів переконання, що комунізм і Росія — те саме, що комунізм у цілому покривається з усім російським, що московські шовіністи використовують комунізм для загарбання під свою тяжку руку всієї земної кулі. А тут, у західній пресі щораз частіше прориваються голоси про те, що росіяни - москалі не винні, що всякі безчинства та надужиття роблять „українці" на відповідальних становищах в СССР — типу Хрущова та Брежнєва. (Велика західня преса також переяскравлювала ролю першого секретаря ЦК комуністичної партії України, Петра Шелеста, під час окупації Чехо - Словаччини).

Підла гра на широку скалю! Адже ніхто в світі не зазнав стільки горя, втрат, жертв, руїн, як Україна і український нарід — від червоної Москви, від московського комунізму!

Ольга Кузьмович

ОСТРІВ НА ДОЛІШНЬОМУ МАНГЕТТЕНІ

День і ніч безконечна черга авт суне Другою Евеню на долину міста. Особливо густою стає вона між 10-ою і 1-ою вулицями, де кипить тепер дивовижне життя добре відомого Іст Вилледжу. На тлі сірих, брудних мурів і вулиць вискакує сорокатими кольорами обличчя цієї славної дільниці; розмальовані виставові шиби, яскраво - синя будівля „Електричного цирку", маскарадові одяги мешканців — бородачів із довгим, розкуйовченим волоссям, задивлених у далечінь, блідих, невмиваних жінок. А гудкам авт протиставиться проразлива музика грамофонних платівок, популярних співучих груп або дзвіночки напереміну з глухими ударами паличок в руках „буддистів" чи інших звеличників невідомих релігій, що сидять на брудних хідниках.

І у цьому калейдоскопі барв і звуків несподівано на розі Дев'ятої вулиці — чистий, привітливий, з широкими вікнами будинок. Перед ним на 2-ій евеню у три дні кінця кожного тижня глітно, подібно як на сусідньому розі біля „Електричного цирку". Але яка ж інакша публіка залягає цю сторону хідника: молоді, живі обличчя, сміх та безконечне щебетання дівчат і горстка старших — спокійні, вони вичікують на тих, що хвилями висипаються з криком із будинку у зелених та бронзових однострoях із жовтими хустинками на шиях.

Входимо по стрімких сходах, протискаючись поміж живим потоком дітвори, і ми вже у привітливому бюрі Пластової Станиці Ню Йорку. Завжди присутній там станичний пл. сен. Павло Дорожинський і його найближчі співробітники безперервно у русі; дзвенить телефон, заходять батьки, запитують про доручення виховники. Через залю нарад заглядаємо у довгий коридор, у якому рядом кімнати поодиноких юнацьких куренів. Навіть коли двері від них закриті, можна заглянути через віконце всередину — як відбуваються сходини. Кімнатки прибрані, залежно від їх власників, різно, але в кожній найбільша прикраса — це молоді личка: поважні, усміхнені, співаючі чи завзяті у живій дискусії.

На другому поверсі звичайно „урядує" юнацтво із своїми братчиками і сестричками. Є їх так багато, що навіть у передсінку т. зв. великої залі відбуваються сходини. Але коли збирається ціле гніздо, тоді й велика заля в ужитті, хоча вона призначена на вечірки, концерти та збори.

Коли стоїмо у цій залі з оригінальними стінами, із естрадою і синьою пластовою лілеєю, що світить понад нею, немов клаптик чистого літнього неба — мимоволі пригадується сіра, темна стародавня заля із похилою долівкою, що, здавалося, мусить запастися під тягарем молодих ніг, з тих перших років „комірного" в цьому домі. Що за метаморфоза, яка різниця, скільки змін на краще! І на тлі цих двох образів, того давнього і сьогоднішнього, пригадуються фраґменти інших картин: безконечних нарад, плянів і праці горстки ентузіястів — пластових приятелів з інж. Романом Баранським на чолі, що рішилися на цей відважний почин — дати пластовій молоді в Ню Йорку пристосований для неї дім, створити для неї власний, український острів у цьому найбільшому місті.

Може декому видається дивним, чому саме цей острів постав у такому місці, де багато батьків замінили свої приміщення на гарні доми передмість Ню Йорку. Так, дорога до домівки для їхніх дітей далека, але таки цей долішній Мангеттен є осередком життя української громади, з її церквою, школами, Народним Домом, музичними інститутами і крамницями.

І так цілий рік, кожної п'ятниці й суботи, а часто й неділі, з усіх кінців міста з'їжджається до Пластового Дому молодь і дітвора на свої зайняття, збірки і виступи. З-під порогів цього дому виїжджають вони на літні табори і під його двері рима, вертаючись з таборів та мандрівок, захоплені переживаннями, зустрічають своїх батьків.

Пластовий Дім — це сьогодні в Ню Йорку для кожного точно означене поняття: для найменших — це забава, для юнацької дітвори — зустріч з друзями, для інших із них, старших віком — це романтичні сподівання, для виховників — обов'язок і відповідальність, а для батьків — безпечне місце для їхніх дітей.

І цей такий широкий у своїх завданнях Пластовий Дім, що постав із запалу та любови до нашої молоді, завершиться 5-го грудня Божим Благословенням, щоб у добрі та радості служити пластовій молоді довгі роки. Посвячення цього дому — це великий день для всіх членів Пластової Станиці, а вже найбільше для тих пласт - приятелів і пластунів, що причинилися до його здійснення. Їх, однак, так мало в порівнянні з числом батьків та української громади в Ню Йорку, і так мало дістають вони піддержки та допомоги від тих, що в різний спосіб користуються цим надбанням...

**

Із стіни чистою синявою неба блистить назустріч нашим думкам пластова лелійка, а такий знайомий нашим вухам спів юнацької пісні „Ми діти українські, ми юні, мов квітки" — супроводить нас по сходах до брами. За порогом вдаряє бруд і шум вулиці, гудки проїжджих авт і глухий стукіт паличок із протилежної її сторони. І в цю хвилину здаємо собі справу з того, що цей чистий, соняшний острів, якому назва Пластовий Дім, ділить від дооколичного світу не ширина Другої Евеню, а глибоке й небезпечне море.

З НАШИХ БУДНІВ

СПОВІДЬ ПАТРІОТА

Друг Олекса має тяжкий жаль до нашого медичного світу чи світика. Забіґмався і дав сам собі слово чести, що ніколи вже не піде на бенкет, концерт чи інше підприємство, що його спонзорами є наші професіоналісти, а перш за все — панове лікарі.

— Сам не знаю, чого мене понесло на бенкет для професора Кубійовича, — розповідав друг Олекса. — Бенкет був для нього, не для мене, отже я не мусів там бути та й вибулити 50 талярів, як льоду, — за себе, за жінку і за дочку-студентку!.. Тільки я кинув оком на почесну президію — серце моє зразу тривожно защеміло: в президії сиділо вже троє лікарів і за майстра церемоній зголосився дентист з Ірвінґтону!

— Жінко, — кажу, — це погано ворожить. Побачиш, що ми вскочимо в якусь халепу!

Тільки поставили на стіл салату, а отець ігумен поблагословив сніді, як тут піднімається один з докторів і провокуючим тоном заявляє, що він якось трохи занедбався в останньому часі, бо вже з півроку минуло, як виписав чека на тисячу долярів, на народні цілі... Щоб змити з себе цю тяжку пляму, він жертвує ще одну тисячку на Енциклопедію Українознавства... Ще той не скінчив балакати, як встає доктор із Пассейку і теж зачинає дразнити народ своїми тисячами...

— Ого, зачинається ліцитація, — шепчу дружині. — А я тобі не казав, що буде біда?

— Мовчи, дурню! — копнула мене жінка в кістку під столом. — Тут тепер змагаються титани, тисячники, а ти з чим до... Енциклопедії?.. Сиди тихо і не рипайся!

Тільки подали борщ, — а не подали хліба, — як встає якийсь професорина на пенсії і з сльозами в очах сповідається, що він, мовляв, не може рівнятися з панами докторами та з їх великою жертвенністю, але сто долярів на таку шляхетну ціль може дати. Тут мені серце пікнуло і безбожна думка прошибла через голову, що коли такий лахудра дає сотку, то й мені, українському патріотові, випадало б щось... тес... Я глянув на дружину питальним поглядом і зразу відчув її зап'яток на мізинному пальці лівої ноги.

— Сиди тихо, чуєш? — засичала жіночка. — І що це за порядки, що на столі хліба нема?.. Що це за бенкет? Я зараз піду на кухню і зроблю авантуру! А ти, Лесю, — звернулась до дочки, — уважай на тата, щоб йому яка дурниця не прилипла до голови!

Тільки моя жіночка полетіла на кухню робити там авантуру, як тут починається авантура на залі! Встає, уявіть собі, делеґат Товариства „Лемківщина" і вибачається перед президією, що він, мовляв, як представник найбільш покривдженої та зруйнованої окупантом і на захід висуненої окраїни, не може дати більшої лепти, як п'ятдесят долярів, та це від щирої лемківської душі і серця...

— Ну, Лесю, як ти гадаєш, — питаю доню, — чи зачекаємо, аж будуть ліцитуватися по двадцять талярів, чи може я тепер щось... тес?..

— Тату, ти чув, що мама казала! — відкрила дзьоба донечка і штурхнула мене гострим шпіцом мештика в ліву кістку.

Тут, славити Бога, з'явився на столі хліб і печеня з горошком та з морковцею, гості забралися жваво до роботи і ліцитація припинилась.

Ікер

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

Д-р Михайло Кушнір

ПАТРОН ЛІТЕРАТОРІВ І ЖУРНАЛІСТІВ

(1)

Варто усвідомити собі, як знаменито писала більшість святих! І як часто святі хапали за перо, скільки залишили нам, коли вже не творів, то бодай листів, проповідей, молитов, виповідей, діяріюшів, записок. Не менше гідним застанови є інший факт: жаден із найбільших письменників світу, тієї ранґи що Данте, Шекспір, Мольєр чи Ґете не був святим, ба життя більшости літературних геніїв було далеке від прикладности, а характери гідними пошани.

Святі, навіть ті, яким — як, наприклад, св. Терезі від Дитяти Ісуса — бракувало того, що в їх часах уважали літературною культурою, з двох напевно причин володіли пером так чітко і сміливо, що заганяють в кут реномованих літераторів. Святість дала їм дві речі, безцінні для письменника: поперше — незрівнянну силу переконання, подруге — уміння забувати про себе. Без цього вміння є недосяжною найвища прикмета пера: простота. Найбільші письменники світу були в житті дуже часто надмірними егоцентриками, але їх найкращі сторінки поставали завжди тоді, коли, одержимі своєю візією, „виходили з себе", „переходили самих себе", забували про себе.

Одержимі своєю візією... Тут, мабуть, є причина, чому святі бували великими письменниками, але не найбільшими. Бо святий, ex definitione, не дає себе підкорити своїй, власній, індивідуальній естетичній візії. Святий, не зважаючи на велику деколи чулість для краси і не зважаючи на свою потужну індивідуальність, — мусить вибирати кращу частку — правду, а своє „я" не може вивищувати, бо йдеться йому про те, щоб „свою душу втратити", чи пак зискати.

Шарль Сант-Бев називає святого Франціска де Саль „лагідним і сповненим привабливости лебедем". Хоча Шекспір має той самий титул — „лебідь Ейвену", але й він, і Мольєр, і Расін, і Бальзак, і Вайлд, і Волт Вітмен, і Шов, і Рільке, і Еліот, і всі казково колірні найбільші творці мають у собі щось із пави: павину веселковість, павину пристрасть, принаймні крихітку павиної чвапливости... Небесне жюрі ставить хіба найвище сторінки, які вийшли з-під непорочно білих лебединих пер, але у нас, тут на землі, вони не збуджують таких сильних зворушень, як оті геніяльні, повнокровні твори літератури, де творча пасія змагається з Божою любов'ю, а стихійна уява — з мудрістю.

Енцикліка святішого Отця Пія XI „Rerum omnium perturbationem", видана в тристаріччя смерти святого Франціска де Саль, затверджує його в ролі, вже давно йому приписуваній, патрона письменників і журналістів. Народжений у 1567 році, через 4 роки після тридентського собору і через три роки після смерти Кальвіна, великий святий так званої контрреформації, автор „Введення до побожного життя", відомого також під назвою „Філотея", і „Трактату про любов до Бога" („Теотим"), доктор Церкви, єпископ і ісповідник, був письменником чималої міри. Чи був найбільшим письменником серед святих і найбільшим святим з-поміж письменників?

Можна було б довго про це спорити — і безуспішно. Напевно більшим поетом від св. Франціска де Саль був св. Іван від Хреста (1542-1591), безсумнівно в доробку автора „Філотії" немає твору, що міг би рівнятися з „Визнаннями" св. Августина. А з другого боку жадна хіба новітня національна література не завдячує жадному іншому святому письменникові стільки, скільки св. Франціскові де Саль завдячує найблискучіша література світу: французька.

На його батьківщині — історія літератури і критика вже віддавна зачисляє його до батьків французької прози, до того малого гурту архістилістів, які з р о б и л и французьку мову найгнучкішою з гнучких, здібною виразити все, що задумує голова. Це він, не менше ніж Монтень, прокладав стежки на прихід золотої д о б и французької літератури. Його експерименти в творенні поточної мови, а не вульгарної, і — менше щасливі — витонченої без „манірної вишуканости", його субтельний гумор п р о к л а д а л и шлях Мольєрові. Його дар афоризму й епіграми заповідав „Мислі" П а с к а л я і „Принципи" Ля Рошфуко. Як психолог і характеролог він патронує Жанові де Ля Брюєр. Як автор листів, що творять багато грубих томів — пані де Севіньє. Його вплив на Босюе й особливо на Фенльона в історії французької літератури оклепаний комунал.

А все ж таки я мав нагоду не раз переконатися в цілковитій іґнорації багатьох українських інтеліґентів (навіть ерудитів) на тему святого Франціска де Саль і його ролі в літературі. Його мішали вже не тільки зі св. Франціском Ксавером, але навіть із св. Франціском з Ассізі. Моє твердження, що це один із чолових французьких письменників, зустрічалось майже завжди з недовірливим здвигненням плечей. Міркую, що причиною цього були: наша недостатня перекладна література, незнання чужих мов і обставина, що для багатьох з а х і дньоукраїнських інтеліґентів найстаршої ґенерації п р о в і д н иком по французькій літературі був польський перекладач Бой, а Бойові — Франція Людвика XIV і наслідників заслонювала Францію Людвика Святого, фривольні пані святу Йоанну Д'Арк, Дідро, Вольтер, Бальзак чи Пруст — Франціска де Саль, Босюе, Фенльона чи Пеґі. Якою ж характеристичною є назва нарисів Боя про французьку літературу: „Мозок і стать"! Проте слово „èsprit" значить не тільки „дотеп", але й „дух" у найбільш релігійному сенсі. Дух Франції завжди мешкав не тільки в сальонах ,але і в монастирях.

Порівняння св. Франціска де Саль, як автора, з святими письменниками, як згадані вже св. Августин і св. Іван від Хреста, як, можна додати, св. Тереза Велика, авторка „Наслідувань", св. Бернард чи, сягаючи ще глибше, св. Павло, — дозволить відкрити дальші його титули для патронату над письменниками та журналістами. Бо сучасне поняття письменника містить у собі певні складники, які виступають сильніше й повніше у св. Франціска де Саль, ніж у його більших колеґ по ореолу й перу.

В „Осінньому Сальоні" в Парижі

Париж. — Щороку в Парижі відбувається виставка у велетенських залях „Осіннього Сальону". Особливістю її є те, що кожний маляр може брати в тій виставці участь, будь якого напрямку, віку, школи, вправности тощо. Раніше з українських образотворчих мистців у виставках в „Осінньому Сальоні" брали участь лише відома малярка Софія Зарицька-Омельченко. Цього року на виставці, як подав тижневик „Українське Слово" з 1-го листопада, є образ Олекси Грищенка та ікона й літогравюра молодого мистця О. Мазурика. Його ікона в українському стилі виставляється поміж авангардними творами 20-го століття, включно з абстракціоністами. Цьогорічна виставка в „Осінньому Сальоні" відбувається під гаслом „Від Ренуара до Весарелі", себто до сучасного абстракціонізму. На попередніх виставках образи Софії Зарицької-Омельченко були кілька разів вирізнені окремим виставковим жюрі та пресою.

ЗДІЙСНИЛАСЯ МРІЯ...

Здійснилася мрія пластової молоді і їх батьків міста Ню Йорку, бо по довгому часі і великих зусиллях закінчено перебудову пластового дому. Завдячувати цей успіх можна Пластовому Проводові, Пластовій Фундації, Пластприятові, батькам пластунок і пластунів і українському громадянству, які своїми щедрими пожертвами і працею приспішили перебудову і устаткування дому, пристосовуючи його для найкращого використання у вихованню пластової молоді.

Через довгі роки Станиця Пласту в Ню Йорку боролася з трудноцами викликуваними браком приміщень для сходин пластової молоді, конференцій чи засідань. Тому не дивно, що купно свойого дому, а пізніше пристосування його для потреб Станиці викликало велике вдоволення в Проводі Станиці, батьків, а зокрема пластової молоді, яка так довго чекала на те, щоб мати свій власний дім. Маючи свій власний дім пластуни можуть свобідно використовувати його для праці зв'язаної з Пластом, а також для зустрічей і розваг у вільний час з своїми приятелями і знайомими. Перебудовуючи цей дім Пластовий Провід бажав, щоб цей дім був придатний не тільки для виховної праці, але також приємний і гарний. І тому є зрозумілим, що у процесі перебудови дому і його устаткування, Пластовий Провід старався затримати стиль українських пластових домівок, щоб викликати радісний і творчий настрій, що спричинює тривку гармонію в організації. Зберігаючи український стиль і рідну атмосферу у Пластовому Домі, ми переносимо туди шматок батьківщини, який дозволяє нам виховувати дітей у рідному дусі й самим не відчужуватися від України.

Завершенням цього великого діла української громади Ню Йорку буде посвячення Пластового Дому в суботу 5 грудня 1970р. Посвячуючи цей дім, ми будемо молити Бога, щоб допоміг нам виховати нашу молодь на добрих громадян і українських патріотів.

Запрошуємо всю українську громаду великої метрополії Ню Йорку на наші святкування. Просимо прийти.

С. І.

Совєтська „Луна-16" привезла з Місяця лише 100 грамів ґрунту

Совєтська преса з 28-29 жовтня принесла вістки з пресової конференції в „Домє учоних" у Москві, на якій науковці розповідали про політ автоматичної станції „Луна-16" до Місяця, що повернулася на Землю з пробкою місячної поверхні 24 вересня. З доповідей та відповідей на запитання чужоземних журналістів виявилось, що „Луна-16" дійсно осіла в районі Моря Достатку і привезла звідти пробку „луніту" — місячного ґрунту. Автомат для одержання проби ґрунту, складений із трьох частин і окремого мотору, виконав своє завдання, але тільки частково, і тому велетенська ракета привезла на Землю лише „ненабагато більше як 100 грамів луніту". В московській „Комсомольской Правдє" від 29-го жовтня було сказано, що „свердлобур вперлось або в тверду породу, або в окремий твердий уламок породи. Дальше заглиблення свердла не перевищило 3-ох міліметрів, що підтверджено оглядом бурової колонки". Впарі з такою вісткою, совєтська преса твердить, що „свердло пройшло на завдану глибочінь" — „і вперлось у тверду породу".

ХОЧА ВЖЕ МИНУВ ТИЖДЕНЬ ПІСЛЯ ВИБОРІВ, і до цього часу ще немає остаточних вислідів виборів між кандидатами в п'ятьох випадках, в тому в Індіяні, в Кентакі, у Род Айленді, в Оклагомі. У всіх п'ятьох випадках демократи мають невелику перевагу. Про остаточні висліди таких нерішених виборів буде вирішувати Конгрес, як це зазначено в Конституції ЗСА.

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і бувшими УСС, що 6-го листопада 1970 року, помер наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ШВАҐЕР І ДЯДЬКО

Д-р ПЕТРО БОГДАН ГАРАСИМІВ

б. сотник і командант коша УСС, б. лікар Болехова, а останньо Річмонд, Вірдж.

ПОХОРОНИ відбулися 10-го листопада 1970 року в Річмонді, Вірджінія.

Про молитви просять, горем прибиті:
жінка — ЯРОСЛАВА
донька — ЛАРИССА
син — ЮРКО
брат — ЮРКО
сестра — МИХАЙЛИНА з мужем, дочкою і сином
братова — МАРИНА з дочками, зятями та внуками
братаниця — ЛІДА з мужем і донями на Рідних Землях
та вся ближча і дальша Родина

Волею Божою 11-го листопада 1970 року відійшов у Вічність наш Дорогий ЧОЛОВІК І БАТЬКО

Проф. ПЕТРО ВІТАЛІЄВИЧ РАБЦЕВИЧ

З глибоким сумом повідомляють всіх Його Друзів та Знайомих
дружина — МАРІЯ
син — ОЛЕГ

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 13-го листопада 1970 р. о год. 8-ій веч. в Синодальній Церкві (ріг 93-ої вул. та Парк Евеню), Ню Йорк, Н. Й.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА в суботу, 14-го листопада 1970 р. о 10-ій год. ранку в тому ж храмі.

Після Служби — похорон на Новодієвому цвинтарі.

Ділимося сумною вісткою зі Земляками Станиславівщини та всім Українським Громадянством, що в середу, 11-го листопада 1970 р. прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшла у Вічність

бл. п. ОЛЬГА РУБЧАК

дружина окружного судді, визначна громадянка міста Станиславова, довголітня членкиня Виділу Союзу Українок, Т-ва „Рідна Школа", Просвіта, Бесіда та інших українських товариств.

ВШ. опечаленій Родині Покійної, складаємо сердечні співчуття.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ СТАНИСЛАВІВЩИНИ

Д-р Б. Казимира викладає в Саскачеванському університеті

(Закінчення зі стор. 1ої)

українській спільноті як історик і соціолог. Він дійсний член НТШ, член - співробітник УВАН, член УВНТ, член Канадської Асоціяції Бібліотекарів і Канадського Товариства Істориків. У 1963 році Блаженніший Кир Иосиф призначив його надзвичайним професором УКУ в Римі Він також співробітник ЕУ (2) та АЕУ. Д-р Казимира є автором численних праць, зокрема з історії українського поселення в Канаді та історії Української Католицької Церкви. Він є також членом Єпархіяльної Ради Світських Саскатунської Єпархії.

Д-р Казимира промувався у Віденському університеті та в Богословській Академії у Львові. В 1942 - 1944 роках він був викладачем у згаданій Академії, а в 1949 - 50 р. в Духовній Семінарії в Кулемборгу. В Канаді він працював на початку редактором місячника „Католицька Акція", а пізніше закінчив студії бібліотекарства в університеті МекҐіл у Монтреалі. Від тоді починається його нова фахова праця, позначена такими постами як бібліотекар у міністерстві хліборобства в Оттаві (1956-59), керманич бібліотеки й архівів у Саскачеванській й Корпорації Електросилових Станцій у Ріджайні (1959 - 67) та останньо згадувані вище призначення в Саскачеванськом університеті.

Д-р Б. Казимира був завжди активним у суспільно - громадськім життю. У місцевій громаді він був одним з передових членів управи Комітету Українців Канади та Українського Клюбу Професіоналістів. Він рівнож основоположник і голова Пластової Групи в Ріджайні.

У столиці Венесуелі є українська православна і католицька парафії

Каракас. — У південно-американській державі з населенням в 9 мільйонів душ після другої світової війни жили кругло 2 500 українців, здебільшого в Каракасі, але тепер їх залишилося в столиці країни тільки 120 осіб. Українці-католики і українці-православні мають власні церкви. Про це розповідає о. Михайло Щудло, ЧНІ, на сторінках журналу „Голос Спасителя", в числі з листопада 1970 р., який їздив до Арґентини, Параґваю і Венесуелі в місійних справах, за згодою Єпископа для українців-католиків у Арґентині Владики А. Сапеляка. Для українців-католиків церкву подарував латинський кардинал у самому центрі Каракасу, українська православна церква є на околиці. Під час місійних відправ, на які приходило небагато людей, о. М. Щудло і православний священик спільно відправили в стінах укр. католицької церкви Молебень за поляглих за волю України. Українцям в Каракасі назагал живеться непогано, але багато виеміґрували з тієї країни після падіння диктатора Хіменеса, відколи в Каракасі й ін. містах почалися напади, грабунки і комуністичні заворушення. Тепер вечорами в Каракасі можна проїхати лише автом із закритими вікнами .На закінчення відвідин, повідомив о. М. Щудло, місцеві українці влаштували спільний обід із українськими стравами, але в чужій, італійській залі, бо власної не мають.

У Оттаві розпочалася серія двомовних викладів

В Оттаві, починаючи з 27-го жовтня ц. р., розпочалася серія двомовних викладів та дискусій, з рамени Клюбу „Вівторок увечорі". Початок о годині 8-ій кожного вівтірка, в залі — Lower Loeb Lounge, Carleton University, Colonel By Drive.

27-го жовтня була тема: „СУСК — суспільно-громадський працівник для Оттави", доповідала Маруся Кухаришин — голова Краєвої Управи Союзу Українських Студентів Канади, модератор Еміліян Бойчук. 3-го листопада — тема: „Можливість: Рада Української Молоді", панелісти: Іванна Медвідська (Пласт), Леся Гнатиків (СУМ), Олександер Дрозд (СУМК), Данило Яримович (УКЮ), модератор о. Методій Кушко. 10-го листопада — тема: „Українці: все в одній ділянці?", панелісти: о. прот. В. Сенишин, о. Н. Свірський, пан Петро Середа, пан Юрій Кодак, модератор сенатор Павло Юзик. 17-го листопада — тема: „Фокус: освіта", доповідач: д-р Василь Даркович, модератор Еміліян І. Баран. 24-го листопада — тема: „Динамічна суцільність чи застійність", доповідач Микола Світуха, модератор Володимир Ярош. 1-го грудня — тема: „Українська Caisse Populaire", доповідач Зенон Янковський, модератор Антон Фанок. 8-го грудня — тема: Українська жінка в громаді", панелісти: п-і Євгенія Федак (Ліга Українських Католицьких Жінок), п-і Зіна Волох (Союз Українок Канади), панна Оксана Курилів (Український Жіночий Визволь-Рух), п-і Богданна Цмоць (Український Передшкільний Садок), модератор Ігор Карпяк.

Вступ на виклади вільний. Перекуска. Виклади влаштовує Об'єднання Українських Професіоналістів і Підприємців при співпраці із Українською Студентською Громадою в Оттаві.

(мц.)

РАДИ ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКЦ У ВАНКУВЕРІ Й КАЛҐАРІ

Ванкувер, Канада. — У Ванкувері представники 5 парафій Української Католицької Церкви в тому районі створили Раду за Патріярший устрій УКЦеркви, на чолі з головою Василем Климком. У створенні Ради брали участь також представники громадських і політичних організацій міста. У м. Калґарі, Алберта, створено тимчасову Раду за Патріярший устрій, яку очолив д-р І. Чеховський. До Ради у Ванкувері ввійшов о. Богдан Ганушевський та інші священики, до Тимчасової Ради в Калґарі — лише миряни.

„Церква в Потребі" в Нюарку і околиці

Цьогорічна збірка на фонд „Церква в Потребі" на терені Нюарку і околиці добігає кінця. Досі переслано на руки Його Блаженства Верховного Архиєпископа Кардинала Кир Иосифа суму долярів 10.000 — Поіменний список жертводавців буде своєчасно пересланий до Риму та буде поміщений на сторінках української преси. Проситься осіб, що бажають зложити свій даток, вислати ту свою пожертву на адресу скарбника: Dr. Daria Myndiuk, 96 Tuxedo Parkway, Newark, N.J. 07106.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 15 ЛИСТОПАДА 1970 р.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Збори Т-ва Подільська Січ — 8 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі при Chestnut St. Проситься чл. прибути. — В. Козіцький, предс., В. Мандзій, секр.

НЕДІЛЯ, 22 ЛИСТОПАДА 1970 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата — 217 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр.-Амер. Клюбі при 292 Hudson Ave. Проситься чл. прибути. — Р. Пристай, секретар.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНАНІ.

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

Різне

Розшуки

Пані Варвара ВІЛИНСЬКА (в дівоцтві Чупрун), колись студентка Історично - Філологічного Факультету Українського Педагогічного Інституту в Празі.

Пан Михайло ГАРАСИМ, політичний рефер. Армії УН-Республіки в Зимовому Поході 1919-1920 рр.

Писати на адресу:
Prof. Dr. Panas Fedenko
8 Muenchen 22
Adelgundenstr. 5.
West Germany

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

Набути можна такі книжки:

Биковський, Л.: ВІД ПРИВОРОТТЯ ДО ТРАПЕЗУНДУ	$ 3.00
Биковський, Л.: НА КАВКАЗЬКО - ТУРЕЦЬКОМУ ФРОНТІ	3.00
Вояковський, о. Н.: ТРАВНЕВІ ПРОПОВІДІ — в честь Пр. Д. М.	3.00
Вояковський, о. Н.: ВСЕЛЕННАЯ ВЕСЕЛИСЯ — проповіді на неділі і свята різдвяного круга. Том І.	5.00
Глібів, Л.: ВАЙКИ (вибір)	2.25
Гердан, О.: РИТМ ПОЛОНИН — поезії	2.00
ДВА З'ЇЗДИ — Спілка Українських Журналістів	3.00
Карпенко-Криниця П.: ІНДІЯНСЬКІ БАЛЯДИ	2.00
Костенко, Л.: ПОЕЗІЇ	3.75
Коцюбинський, М.: ФАТА МОРГАНА	.50
Лебедович, о. І.: ПОЛЕВІ ДУХОВНИКИ УГА, м'яка опр.	6.00
тверда опр.	8.00
Лепкий, Б.: КАЗКА МОГО ЖИТТЯ	4.00
Лепкий, Б.: НАЧЕРК ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ, в 2-ох том., передвоєнне видання	3.00
Лончина, Б.: ПІДРУЧНИК ЕСПАНСЬКОЇ МОВИ, з поясненням вимови, граматикою, вправами і словничком	2.00
Любович, У.: РОЗКАЖУ ВАМ ПРО КАЗАХСТАН	4.00
Лозинський, д-р М.: ІВАН ФРАНКО	.50
Рабій, Ю.: САМБІРСЬКА БОГОРОДИЦЯ — монографія	2.00
Самчук, У.: ВОЛИНЬ, в 3 томах (тверда оправа)	15.00
ШЛЯХАМИ ЗОЛОТОГО ПОДІЛЛЯ, II том	6.00
Чижик, П.: ЯК ЛЮДИНІ ДОСЯГНУТИ ДОВГОЛІТТЯ	1.50
Франко, І.: ЛИС МИКИТА	3.50
Мірчук, П.: УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ 1917-1920	6.00
Мірчук, П.: МИКОЛА МІХНОВСЬКИЙ — апостол української державности	2.00
Коляска, І. В.: ОСВІТА В РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ (переклад з анг. мови), м'яка опр.	5.00
тверда опр.	6.50
Kolasky, John: EDUCATION IN SOVIET UKRAINE	3.50
Стахів, д-р М.: ТРЕТЯ СОВЄТСЬКА РЕСПУБЛІКА	3.00
Stachiw, Dr. M.: UKRAINE AND RUSSIA	4.00
Соневицький, І.: АРТЕМ ВЕДЕЛЬ і його музична спадщина	4.00

Замовлення і належність (ЧЕКИ або ПОШТОВІ ПЕРЕКАЗИ) слати на адресу:
SVOBODA
81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303